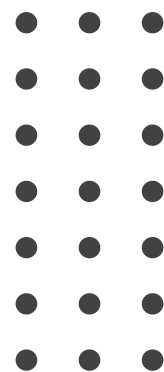

SEXTING

B R U
G G E

Wat is sexting?

Sexting is het verspreiden of delen van seksueel getinte berichten, foto's of video's van zichzelf via mobiele telefoons of andere media. De term is een afgeleide van 'seks' (seksuele inhoud) en 'texting', de Engelse term voor het versturen van een sms of mms (Wikipedia).

Een onderzoek uit 2022 met een bevraging van kinderen (lager onderwijs) en jongeren (secundair onderwijs) over hun omgang met digitale media leert ons dat:

- slechts 5% kinderen en 7% jongeren seksueel getinte foto's van zichzelf maken
- 14% van de groep kinderen en 21% van de groep jongeren de beelden vervolgens versturen

Het is dus een kleine minderheid die aan sexting doet. Hoe ouder de jongeren, hoe meer ze geneigd waren om de foto door te sturen. In het 'Apestaartjaren onderzoek' lees je er meer over¹. Sexting wordt (door sommigen) gezien als een moderne vorm van flirten of intimiteit.

¹ Apestaartjaren, De digitale leefwereld van kinderen en jongeren, Apestaartjaren 2022 | 19 mei, Bijloke Gent

Wat zegt de wet over sexting?

Diverse sensibiliserende en informerende websites beschouwen sexting als oké “wanneer het gebeurt met toestemming, zonder druk of dwang en tussen elkaar gewaagde mensen”.² In grote lijnen volgt het seksueel strafrecht dezelfde filosofie³. De in 2022 grondig aangepaste wet is in voege vanaf 1 juni 2022.

Volgens de wet, en dat is niet anders dan vroeger, is het vervaardigen, verspreiden of bezitten van beelden van seksueel misbruik⁴ van minderjarigen strafbaar. Sexting gaat frequent over het maken, delen en bezitten van seksueel getinte beelden wat dus zou betekenen dat sexting niet is toegestaan. Rekening houdend met de maatschappelijke context heeft de wetgever, een afwijking van dit principe ingebouwd door letterlijk een rechtvaardigingsgrond te voorzien:

*“Er is **géén misdrijf** wanneer minderjarigen boven de volle leeftijd van **zestien** jaar met wederzijdse toestemming, zelf, seksueel getinte inhoud maken en deze zelfgemaakte seksueel getinte inhoud onderling delen en in bezit houden.” (Art.56)*

Sexting vanaf de volle leeftijd van 16 jaar is dus niet strafbaar.

De wederzijdse toestemming is belangrijk. Door de seksuele meerderjarigheid en de rechtvaardigingsgrond voor sexting op 16 jaar te leggen gaat de wetgever ervan uit dat iemand die jonger is geen instemming kan geven voor het zelf maken van de beelden⁵. Bovendien hebben consensuele en niet-consensuele daden, vrije wil en toestemming met betrekking tot het seksueel zelfbeschikkingsrecht een bijzondere plaats in de wet⁶. Specifiek voor sexting staat er dat de **wederzijdse toestemming** nodig is zowel voor het maken, het bezitten en het onderling delen van de beelden. Het niet-consensueel bekomen of verspreiden van seksueel getinte inhoud is steeds **strafbaar**.

2 Sensoa, Vlaams expertisecentrum voor seksuele gezondheid, Sexting bij jongeren: feiten en cijfers | Sensoa

3 Wet houdende wijzigingen aan het strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht: <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2022/03/21/2022031330/justel>

4 Onder beelden van seksueel misbruik van minderjarigen moet worden begrepen: - elk materiaal dat de visuele weergave op welke wijze dan ook behelst van een minderjarige die deelneemt aan echte of gesimuleerde expliciete seksuele gedragingen, of dat de weergave behelst van de geslachtsorganen van een minderjarige voor primair seksuele doeleinden; - elk materiaal dat de visuele weergave op welke wijze dan ook behelst van een persoon die er als een minderjarige uitziet en die deelneemt aan echte of gesimuleerde expliciete seksuele gedragingen, of dat de weergave behelst van de geslachtsorganen van deze persoon voor primair seksuele doeleinden; - realistische afbeeldingen die de weergave behelzen van een niet-bestaande minderjarige die deelneemt aan expliciete seksuele gedragingen, of die de weergave behelzen van de geslachtsorganen van deze minderjarige voor primair seksuele doeleinden. Art. 417/43 van de wet houdende wijzigingen aan het strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht.

5 COL 05 2022: <https://justitie.belgium.be/sites/default/files/COL%2005-2022%20-%20seksueel%20strafrecht.docx>. Pagina 49: De interpretatie van de wet over de mogelijkheid, onder strikte voorwaarden, tot vrije instemming met een seksuele relatie door een minderjarige die de volle leeftijd van 14 jaar heeft bereikt, wijst erop dat dit niet geldt voor sexting.

6 Niet-consensuele verspreiding van seksueel getinte inhoud is het tonen, toegankelijk maken of verspreiden van visuele of geluidsinhoud van een ontholte persoon of een persoon die een expliciete seksuele daad stelt zonder diens toestemming of buiten diens medeweten, ook al heeft die persoon ingestemd met het maken ervan.

Sexting is dus strafbaar wanneer:

- De seksueel getinte inhoud (beelden, video, ...) wordt getoond of verspreid aan een derde;
Een koppeltje deed aan sexting maar één van de twee laat zich verleiden om de foto's met vrienden te delen.
- Een derde de seksueel getinte inhoud tracht te bekomen;
Het profiel van een vriendje wordt overgenomen om zo valselyk beelden van de andere partner te bekomen.
- De persoon die de seksueel getinte inhoud in zijn/haar bezit heeft of tracht te bekomen een bloedverwant of aanverwant is in de rechte opgaande lijn of een adoptant of een bloedverwant of aanverwant in de zijlijn tot de derde graad of ieder ander persoon die een soortgelijke positie heeft in het gezin of onverschillig welke persoon die gewoonlijk of occasioneel met de minderjarige samenwoont en die over die minderjarige gezag heeft;
Een leerling laat weten dat zijn/haar (stief)vader seksueel getinte foto's van hem/haar heeft.
- Sexting mogelijk is gemaakt doordat de dader gebruik heeft gemaakt van een erkende positie van vertrouwen, gezag of invloed ten aanzien van de minderjarige.”
Een leerkracht heeft een ongezonde verhouding met een leerling en probeert de leerling aan te sporen om privé-foto's te maken en te versturen.
OF Een minderjarige leerling neemt seksueel getinte foto's van zichzelf onder druk van een medeleerling.

Er is ook geen toestemming wanneer de beelden genomen worden onder invloed van angst, alcohol, verdovende middelen, ... waardoor opnieuw de vrije wil is aangetast.

Samenvattend: sexting kan, vanaf de leeftijd van 16 jaar zolang de seksueel getinte beelden niet bekomen en/of verspreid worden zonder de vrije wil van de persoon.

Preventie en zorg

Preventie

Communiceer, wanneer een jongere daar rijp voor is, in een open klimaat over sexting als iets dat onschuldig kan zijn en een plaats heeft in de huidige leefwereld van jongeren. Vanuit deze positieve invalshoek kan sexting in schoolverband, thuis of in een jeugdclub bespreekbaar zijn.

De jongere heeft er alle belang bij dat hij/zij het onderscheid begrijpt tussen wat kan en wat niet en leert inzien dat er toch ook enkele gevaren aan sexting verbonden zijn. Verstandig omspringen met sociale media en GSM-gebruik in het algemeen is een leerproces.

Wanneer seksueel getinte beelden onder dwang of druk genomen worden en/of ongewenst verder verspreid, dan is er een slachtoffer en een tweede partij die een grens overschrijdt. Dat gebeurt niet altijd bewust, kan een vorm van stoerdoenerij zijn of gebeuren in een context van plagen/pesten. Veel kans dat het besef of de inschatting over wat de gevolgen kunnen zijn voor een slachtoffer ontbreken. Bv. een verlies van vertrouwen in zichzelf en de omgeving, sociale isolatie, schaamte, schuldgevoel, zich afgeperst voelen, ...

De grens is soms dun. Het versturen van een naaktfoto, al dan niet via snapchat of andere kanalen, lijkt misschien eerst onschuldig maar kan zware gevolgen hebben. De huidige partner tijdens het sexten, kan na het afbreken van de relatie rancuneus zijn en de foto verspreiden. Eenmaal de foto circuleert, is het nog moeilijk dit ongedaan te maken. Een medeleerling, die dergelijke foto ontvangt, draagt ook een verantwoordelijkheid om verdere verspreiding tegen te gaan en bv. de opvoedingsverantwoordelijken in te lichten. Zo voorkomt die heel wat reputatieschade voor het slachtoffer of het verder pesten van het slachtoffer. Het bezit van een foto kan later dienen als chantagemiddel en niet iedereen heeft de draagkracht om met dergelijke schaamte om te gaan (cf. zelfmoordgedachten).

Preventie kan het overschrijden van deze grens voorkomen. Er is een breed scala aan sensibiliserende pakketten in omloop en sexting krijgt er ruime aandacht. Sensoa geeft op haar website een bevattelijk overzicht waarin de informatie van het 'Apestaartjaren onderzoek'⁷ is verwerkt⁸. Dat onderzoek is tevens integraal op het internet terug te vinden en helpt om in de leefwereld van de jongeren 'in te breken'. Wat inzicht in sexting helpt om erover te praten met jongeren.

7 Apestaartjaren: Jongeren en digitale media: <https://www.apestaartjaren.be/>

8 Sensoa: <https://www.sensoa.be/sexting-bij-jongeren-feiten-en-cijfers>

De website van Mediawijs (het Vlaams Kenniscentrum Digitale en Mediawijsheid) biedt informatie en materialen aan voor professionals en vrijwilligers. Je vindt er o.a. hulpmiddelen om een **schoolbeleid** uit te stippelen (Beleidstool Mediawijsheid)⁹. Het tijdschrift Klasse verwijst naar Grenswijs voor het opmaken van een beleid voor agressie, pesten en seksueel grensoverschrijdend gedrag¹⁰.

Het thema bespreekbaar maken in een schoolcontext kan op een interactieve manier. Mediawijs brengt je tot 2 **educatieve pakketten**, één over online weerbaarheid en een lesmap: sexting@school. Ook uit de hoek van cybercrime is er aandacht voor sexting en preventie van misbruik. De website Cyberpreventie, een preventiecatalogus over cybercriminaliteit verwijst in het thema sexting naar een toneelvoorstelling over de gevaren en gevolgen van sexting¹¹. Een actrice speelt er de rol van een slachtoffer bij een klasreünie. Het toneelstuk kwam er in samenwerking met Child Focus, die seksuele uitbuiting van kinderen wil aanpakken en voorkomen¹².

Zorg

En loopt het eens mis dan zijn er op diezelfde websites tips over hoe je als begeleider of ouder omgaat met vragen van een kind of hoe je kan reageren op een incident. Besef dat het voor een slachtoffer al een hele stap is om te praten over de slechte ervaring. Maak duidelijk dat het slachtoffer zelf geen schuld treft en geen schaamte moet hebben om aangifte te doen. Binnen de jongerenhulpverlening zijn er in Brugge het CAW en het JAC¹³ en nog andere initiatieven waar je als slachtoffer terecht kan en die hun diensten bundelen in Route 36¹⁴. Een online contact is laagdrempeliger: een anonieme chat, mail of telefoontje. In Brugge kan dat met het JAC, het CLB¹⁵ of via een website van de Vlaamse overheid: "Awel"¹⁶.

Deze verschillende preventieve stappen en zorg kunnen voorafgaand aan een politiemelding of indien gewenst in overleg met het vaste aanspreekpunt van politie besproken worden. Ook louter informatief of voor advies kan je bij het aanspreekpunt terecht.

Wanneer en hoe de stap naar politie zetten?

Wanneer sexting overgaat naar slachtofferschap en/of misbruik, is het inschakelen van politie verplicht.

Het zal - na het lezen van het stukje over preventie en zorg - ondertussen wel duidelijk zijn dat de stap zetten naar de politie niet altijd de meest aangewezen

9 Mediawijs: <https://www.mediawijs.be/nl/dossiers/sexting>

10 Grenswijs: <https://www.grenswijs.be/>

11 Cyberpreventie: https://www.cyberpreventie.be/jong-volwassenen/sex_thing/

12 Childfocus: <https://childfocus.be/nl-be/Pers/Publicaties/Educatief-materiaal/Term/85/Grensoverschrijden-de-sexting>

13 JAC: Vlamingdam 36, Ma-Vr: tel/mail tss 9-12u, op afspraak: woe 13-18u, don 15-19u

14 Route 36, Vlamingdam 36, <https://www.route36.be/>

15 CLB chat: <https://www.clbchat.be/>

16 Slachtofferzorg, een website van de Vlaamse overheid, Awel luistert naar kinderen en jongeren: <https://www.awel.be/>

stap is en dat er in overleg tussen leerkracht, leerling en bij voorkeur ook de ouders wel wat mogelijk is.

Indicatoren om een stap naar politie te zetten zijn:

- Een hiërarchische wanverhouding tussen dader en slachtoffer bv. (stief) ouder – leerling, leerkracht – leerling
- Het bewust misbruiken van het slachtoffer bv. gewiekst ontfutselen van seksueel getinte foto's
- Afpersing na dreiging om de bekomen foto's te publiceren, ...
- ...

Iedere school kan het **centraal mailadres** van de Algemene Coördinatie jeugdinspecteurs mailen of kan, afhankelijk van de plaats waar de school gevestigd is, telefonisch **het politiekantoor van de regio** of de **jeugdinspecteur** contacteren. De school doet er een melding en kan er ook terecht voor feedback zowel over onderstaande werkafspraken als over de stand van de aan de politie gemelde dossiers.

Mailadres van de Algemene Coördinatie jeugdinspecteurs:

pz.brugge.jeugdinspecteurs@police.belgium.eu

Telefonisch onthaalpunt van het politiekantoor van de regio¹⁷:

Centrum: 050 44 12 10

Jeugdinspecteur: 0487 35 08 66

Noord: 050 47 28 05

Jeugdinspecteur: 0489 00 88 78

Oost: 050 47 28 85

Jeugdinspecteur: 0489 00 72 45

West: 050 47 28 25

Jeugdinspecteur: 0489 00 86 56

> Na de openingsuren: 050 44 88 44 en bij dringende hulp: 101

Stap 1: De school oordeelt of een melding aan de politie gewenst is. Dit is afhankelijk van de feiten en het eventueel herhaaldelijke karakter van de feiten. Een onmiddellijke tussenkomst door de politie is bij slachtofferschap in de context van sexting wellicht **niet** vereist

- De school engageert zich om er bij de slachtoffers (leerlingen + ouders en/of opvoedingsverantwoordelijken) op aan te dringen zelf aangifte te doen bij de politie en het slachtoffer in te lichten over 'het statuut van benadeelde persoon'¹⁸, waardoor hij/zij het recht heeft het dossier op te volgen. De aangifte gebeurt bij een politiekantoor naar keuze van het slachtoffer.

¹⁷ De contactgegevens zijn ook terug te vinden in het overzicht contactgegevens politie op de binnenzijde van de kaft.

¹⁸ Art. 5bis V.T. Sv. (Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering):

- "Art. 5bis §1: de hoedanigheid van benadeelde persoon verkrijgt degene die verklaart schade te hebben geleden veroorzaakt door een misdrijf."

- "Art. 5bis §3 lid 3: hij wordt op de hoogte gebracht van de seponering en de reden daarvan, het instellen van een gerechtelijk onderzoek en de bepaling van een rechtsdag voor het onderzoeks- en vonnisgerecht."

Hiervoor dient men zich persoonlijk op het parket aan te bieden, aan het loket van het Parket van de Procureur des Konings bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge (Kazernevest 3, 8000 Brugge). Men dient in het bezit te zijn van de identiteitskaart en het dossiernummer.

- Indien er een melding gebeurt door de school, dan wordt door de school een **meldingsfiche** opgemaakt en doorgestuurd per mail of telefonisch contact opgenomen met de politie van de regio of de jeugdinspecteur.

Stap 2: Indien slachtoffer(s) en/of dader(s) leerlingen van de school zijn, worden de ouders en/of opvoedingsverantwoordelijken van deze leerling(en) ingelicht door de school. Indien het gaat om mensen die geen leerling zijn op de school van het slachtoffer dan zullen ouders en/of opvoedingsverantwoordelijken van de minderjarigen ingelicht worden door de politie.

Stap 3 na een melding door de school: De contactpersoon van de politie, contacteert de school om bijkomende informatie te vragen voor het opstellen van een aanvankelijk proces-verbaal (PV).

Stap 4: De politie stuurt het aanvankelijk PV op naar het parket. In overleg met het parket wordt een onderzoek ingesteld waarbij mogelijk de sectie zeden en/of de lokale computer crime unit van de politie worden betrokken (bv. voor het uitlezen van GSM-toestellen).

Stap 5: Het volledig onderzoek wordt overgemaakt aan het parket. Op basis van de richtlijnen van het parket wordt een onderscheid gemaakt tussen een minderjarige en meerderjarige dader.

- Bij een **minderjarige leerling** wordt het proces-verbaal aan het parket afdeling Jeugd overgemaakt.
- Bij een **meerderjarige leerling** wordt het proces-verbaal aan het parket van de procureur des Konings overgemaakt.

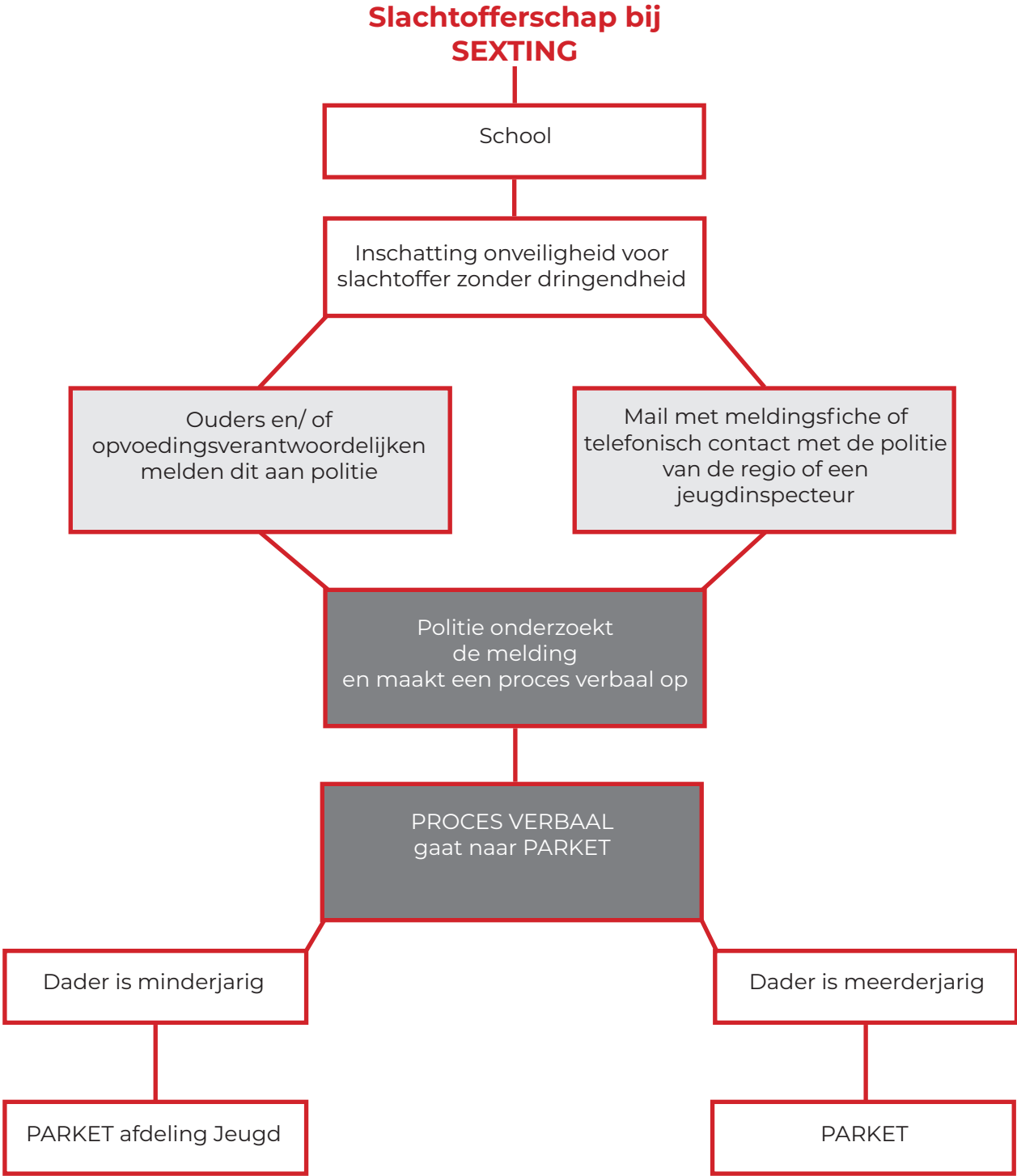
Het is perfect mogelijk dat de procureur des Konings geen vervolging instelt en de zaak alsnog zal doorverwijzen naar de hulpverlening, afhankelijk van de ernst van het gebeuren en de inhoud van het dossier.

In het andere geval, bij in vervolging stelling, heeft de jeugdrechter een waaier aan mogelijkheden om de jongeren terug op het rechte pad te helpen.

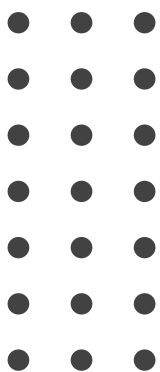
Stap 6: De school kan feedback opvragen bij de contactpersoon van de politie over dit dossier. Informatie kan gedeeld worden, zolang het beroepsgeheim dit toelaat. In het kader van een goede samenwerking tussen de politie en de school kan een periodiek overleg bevorderend werken. Tijdens dit overleg kunnen dergelijke situaties verder besproken worden.

SAMENVATTING

De school kan het contact van de politie mailen of opbellen voor feedback over de verdere opvolging.

B R U
G G E

Politie
Brugge